

2010-2011

קורס 290.1021 – יסודות הסייעוד סמסטר א'

מועד: יום א' שעות 8-12

מרצות: ד"ר אפרת שדמי (מרכזת הקורס), ד"ר שרה שחף, ד"ר אנה זיסברג

שעות קבלה: בתיאום מראש

רמת הקורס: תואר ראשון שנה א'

מבנה הקורס: קורס מבוא שנתי, המשלב הרצאות במליאה, דיונים וסדנאות בקבוצות.

הקורס מהווה דרישת קדם לכל קורסי הסייעוד והניהול הבאים אחריו.

מטרות הקורס:

גיבוש השקפת עולם פרופסיונאלית בסייעוד

תכני הקורס:

הקורס יתמקד בנושאים בעלי זיקה ישירה לסייעוד: בריאות, האדם, טיפול-Caring, היבטים סביבתיים וחברתיים, כמו כן בערכים הבסיסיים של המקצוע: הומניזם, בריאות, איכות.

- הכרות מושג הבריאות
- הגדרות ומאפייני המושג.
- ההשפעות של תפיסת בריאות שונה על מצב בריאות האוכלוסייה.
- פיתוח הבנה לגבי מערכת בריאות
- הכרות מבנה מערכת הבריאות.
- היסטוריה של מערכת הבריאות בארץ.
- גורמים שהשפיעו על מערכת הבריאות בארץ.
- חוק הבריאות והשפעתו על מערכת הבריאות בארץ.
- אתיקה וחשיבה ביקורתית בסייעוד
- ההתנהגות המקצועית.
- קונפליקט בין תפיסות ערכיות שונות של גורמים במערכת.
- חשיפה לערכי הקוד האתי.
- מאפייני הלקוח כצרכן של מערכת הבריאות.
- חוק זכויות החולה והשלכותיו לגבי המערכת.
- מקצוע הסייעוד בראייה היסטורית.
- הגדרות הסייעוד השונות והתפתחות מקצוע הסייעוד.
- תפקיד הקהילה בבריאות.
- פיתוח חשיבה מערכתית ביקורתית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד בשונות ובעמימות בחברה המודרנית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד במורכבות.
- פיתוח יכולת למידה עצמית וקבוצתית.
- פיתוח מודעות עצמית לשינויים שחלו בזהות המקצועית במהלך הקורס.

תוכנית השיעורים:

מטלות מיוחדות	נושא השיעור	תאריך	
במליאה קבוצות	פתיחה הצגת תכני הקורס, היכרות קבוצתית	17.10.10	1.
במליאה קבוצות	השקפת עולם וגישות בסייעוד: פרספקטיבה היסטורית זהות מקצועית ראשונית	24.10.10	2.
במליאה קבוצות	השקפת עולם וגישות בסייעוד: תיאוריות והגדרות תפקידים בסייעוד	31.10.10	3.
להגשה: שתי שאלות / תובנות / רגשות שעלו כך לאור הקריאה של כל אחד מהקטעים	הומניזם, הערך ומשמעותו במערכת הבריאות בקבוצות: ניתוח	7.11.10	4.
בקבוצות	בריאות – הגדרות והשפעותיה על מצב בריאות האוכלוסייה	14.11.10	5.
במליאה קבוצות	מערכת הבריאות	21.11.10	6.
הגשת תרגיל אישי	חוק בריאות בקבוצות: דיון בסוגיות במבנה המערכת	28.11.10	7.
	חופש חנוכה	5.12.10	
במליאה קבוצות	אתיקה בבריאות וחוק זכויות החולה בקבוצות: ניתוח דילמה אתית	12.12.10	8.
בקבוצות	סייעוד וקהילה	19.12.10	9.
במליאה קבוצות	קשישים וסייעוד	26.12.10	10.
במליאה קבוצות	Caring דיון קבוצתי: המטופל במרכז	2.01.11	11.
במליאה קבוצות	סיכום והכנה למבחן	9.01.11	12.
בקבוצות	מבחן	16.01.11	13.

מתודולוגיה:

רוב החומר ינתן לקריאה בבית כדרישת קדם לדיונים בכיתה. התרגיל האישי הינו בסיס לעבודה קבוצתית בכתה.

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה (היעדרות מותרת עד 20%)
- קריאת ספרות
- ניתוח סוגיות שונות בכתב ברמה אישית וקבוצתית.

הערכה:

10% מהציון
20% מהציון
70% מהציון

- השתתפות פעילה בדיונים ופרזנטציות
- תרגילים
- מבחן סיכום סמסטר א'
- ציון עובר בכל סמסטר – 70.
- הציון השנתי הסופי הוא ממוצע של שני הסמסטרים.

אתר אינטרנט: אתר הוראה מתוקשבת קורס 290.1021

ביבליוגרפיה:

ספר מומלץ (הרחבה על כל אחד מהנושאים המועברים בקורס):

- Potter, P.A., & Perry, A.G. (2007) *Fundamentals of nursing*, 6th Ed. St. Louis, Mo.: Elsevier Mosby
(קיים גם במהדורות מ 2001/2005)

24.10.10 – השקפת עולם וגישות בסייעוד - פרספקטיבה היסטורית:

קריאת חובה

- גלזר, ת., גולנדר, ח. (1993). פלורנס נייטינגל הגברת הראשונה של הסייעוד, *האחות בישראל*, 145, 30-32.
- גורן, ד., הירשפלד, מ., זיסברג, א., ריב"א, ש. (2006). פני הסייעוד לאן? הסייעוד בישראל: מאיפה באנו והיכן אנו היום? תוכנית טלוויזיה, הערוץ האקדמי, <http://actv.haifa.ac.il/programs/Item.aspx?it=462>.
- American Nurse's Association (2002). *Nursing Agenda for the Future: A Call to the Nation*.

קריאה מומלצת

- חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד (1994). *רשומות ספר החוקים*, עמודים 156-206.
- שובל, י. ט. אנסון, ע. (2000). העיקר הבריאות- מבנה חברתי ובריאות בישראל, מגנס, ירושלים. פרקים ב, ג, עמודים 83-126.
- International Council of Nurses (2002-2003). Biennial report: Tackling the UN Development Goals. Accessed: Aug. 2007 from: <http://icn.ch/02-03BiennialReport.pdf>

31.10.10 – השקפת עולם וגישות בסייעוד – תיאוריות והגדרות

חומרי קריאה: המשך מהשיעור הקודם

7.11.10 - הומניזם, הערך ומשמעותו במערכת הבריאות

קריאת חובה:

- ג'ינו, ב. (1984). *סיפור האחות*, (תרגום מאנגלית), הוצאת מועדון קוראי מערבי פרקים 18, 22 עמודים 266-255, 297-315.
- מגן, מ. (2000). *בשוכבי ובקומי אישה*, הוצאת כתר, עמודים 110-117.

- פרנק, ח. (1996). פתק, הוצאת ידיעות אחרונות, ספרי חמד, פרקים: 16, 18, 19, 22.
- אלבום, מיץ', (1998). ימי שלישי עם מורי: איש זקן, איש צעיר ומשמעות החיים. תל-אביב: מטר.
- יש לקרוא את כול הספר (בעברית או אנגלית) או לראות סרט Tuesdays with Morrie / Mitch Albom או ללכת להצגה של תיאטרון חיפה בשיתוף תיאטרון הקאמרי: ימי שלישי עם מוריס

14.11.10 - אתיקה

קריאת חובה

- הסתדרות האחיות והאחים בישראל (1994). הקוד האתי לאחיות ולאחים בישראל.
- טבק, נ., רכס, ר. (1997). מבט סיעודי על חוק זכויות החולה, האחות בישראל, 155, עמודים 20-23.
- ישי, ר. (2002). הזנת חולה במצב סופני והזכות למות, הרפואה, 141, 213-216.

קריאה מומלצת

- קיגלי – שמש, ר., ביריה, ל. (1997). חוק זכויות החולה – היבטים ערכיים והשלכות קליניות, האחות בישראל, 155, 14-19.

21.11.10 – זהות מקצועית: בין פרופסיה למקצוע

קריאת חובה

- קול, ש. וקול, י. (2001) הסיעוד בישראל כפרופסיה – ההיבט הרפואי המשפטי. רפואה ומשפט, ספר היובל, 379-384.
- Black, N. (2005). Rise and demise of the hospital: a reappraisal of nursing. *BMJ*, 331, 1394-1396.

קריאה מומלצת

- Donaldson, K. S., Crowley, D.M. (1978). The Discipline of Nursing. *Nursing Outlook*, 2, 113-120.
- Kitson, A. L. (1996). Dose nursing has a future? *BMJ*, 313, 1647-1651.

28.11.10 – בריאות – הגדרה והשפעותיה על מצב בריאות האוכלוסיה:

קריאת חובה

Smith, J.W. (1985). Levels of public health. *Public Health Nursing*, 2 138-144.

קריאה מומלצת

Kenney, J.W. (1992). The consumer's views of health. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 829-834.

12.12.10 – סיעוד וקהילה

קריאת חובה

- דונחין, מ. (1997). עיר בריאה. בטאון רשת הערים הבריאות בישראל, 3-1.

- דונחין, מ. (2005). אחראיות לאומית לבריאות לאומית. *זמן הרפואה*, 2(18), 52-53.
- פרידמן, מ. (2005). "קיים פער עצום ברמת בריאות הציבור בין אזורים שונים." *זמן הרפואה*, 2(18), 29-24.

קריאה מומלצת

- Ottawa Charter for Health Promotion (1987) **W.H.O** Canada 12-19.

19.12.10 - קשישים וסייעוד

קריאת חובה

- אלון, ש., דורון, י. (2009). הזנחה של זקנים – הבטים עיוניים, חוקיים ומעשיים, *גרונטולוגיה*, לו(1), 69-91.
- בן נתן, מ. (2006). זיהוי צרכים של מטופלים המאושפזים במרכז גריאטרי. *גרונטולוגיה*, לג(3), 53-62.
- גרין, ו., אוסלנדר, (2008). מאפייני רשתות חברתיות ותמיכה חברתית לסוגיה של קשישים המוגבלים בתפקוד, *גרונטולוגיה*, לה(2), 111-126.

קריאה מומלצת

- Zisberg, A., & Young, H.M. (2005). Vulnerability among Hospitalized Older Adults. In: DeChesnay, M. (Ed) *Caring for the Vulnerable: Perspectives in Nursing theory, practice and research*. Sudbury, MS: Johns and Bartlett.

26.12.10 Caring בסייעוד

קריאת חובה

- שרה שחף. המטופל במרכז - על האתוס והגיונו. בתוך: לעסוק בסייעוד בישראל, 1960-1995. ההגיונות המעצבים את תודעת התמקצעות האחיות: על דיסוננס קוגניטיבי והתמודדות. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה". בית הספר להיסטוריה, מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב. (2009).

- Watson, J. (2006). Theory evolution. Retrieved on 1.5.2008, from: http://currentnursing.com/nursing_theory/Watson.htm

2.1.11 – מערכת הבריאות

קריאת חובה

- שובל, י. ט., אנסון, ע. (2000). העיקר הבריאות- מבנה חברתי ובריאות בישראל, מגנס, ירושלים. פרקים ב, ג, עמודים 83-126.

9.1.11 – חוק הבריאות

קריאת חובה

- בן נון, ג. ברלוביץ, י. שני, מ. (2005) חוק ביטוח בריאות ממלכתי. מערכת הבריאות בישראל. הוצאת משרד הביטחון. עמודים 165-212.